



# מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן  
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

## מנחות דף נב

### עניין: כל המנחות באות מצה חוץ מחמץ שבתודה ושתי הלחם שהן באות חמץ

#### מהר"ל תפארת ישראל פכ"ה

התורה היא שמירה מן יצר הרע, ולכך ביום מתן תורה היו מביאים ב' הלחם שהיו של חמץ כי היצר הרע הוא שאור שבעיסה ומצד התורה נמצא יצר הרע, ואם לא כן לא היה נמצא מפני שאין יכול לעמוד נגדו. עוד מורה זה כי אין צריך להרחיק אותו עם התורה, ולכך המצוה להקריב החמץ ביום מתן תורה. ועוד רמו בזה מה שאמרו כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו כדאיתא במס' סוכה (נ"ב ע"א) ולכך ראוי שיהיו שני לחמי תודה בעצרת חמץ וזהו עיקר הטעם, אך צריך אל הבנתה חכמה ועומק מאד בענין זה, ולא כמו שאר קרבנות שאסור להקריב חמץ אל המזבח כי היצר הרע מרוחק מן עבודת השם יתברך, אבל ביום מתן תורה שהתורה שומרת מן יצר הרע עד שאינו מושל באדם אין הרחקה אליו, ולפיכך היו מביאים שתי הלחם של חמץ בעצרת דוקא. וקצת רמזנו למעלה כי משה השיב למלאכים כי מפני הקנאה והשנאה שיש בתחתונים ולכך ראוי להם התורה כמו שמבואר למעלה, לכך היו שתי הלחם של חמץ כי דבר זה הוא הגורם שיבא התורה לתחתונים אמנם יש עוד טעם למה שהיו שתי הלחם חמץ, רמזוהו חכמים (בפרק ב' דביצה) (ספחים ט"ח ע"ב) הכל מודים בעצרת דבעינן לכם שהוא יום שנתן תורה לישראל, וזה כי היום הזה התחתונים הם עיקר במה שירד השם יתברך עם כל העליונים לתחתונים לתת תורה לתחתונים, והנה שאר הימים התחתונים פונים אל העליונים כמו שראוי, ויום הזה היו פונים העליונים לתחתונים כדכתיב (שמות י"ט) וירד ה' על הר סיני, ולפיכך ביום הזה נבחר החמץ שהאדם שבו החמץ עיקר ביום הזה. והיו שתיים ועמהם שני כבשי עצרת חובת שלמים, מפני כי יום הזה הקדוש ברוך הוא היה פונה אל עולם הזה, ולא נמצא בכל הקרבנות שלמי צבור כי אם בעצרת, וזה מפני כי יום הזה יש שלום וחבור לעליונים עם התחתונים, ויש אכילה למוזב וזהו לגבותה, ואכילה לאדם כי ביום הזה בעינן לכם, ופרושים הראשונים ברורים.

## זוהר תצוה ח"ב דף קפג ע"ב

מאי טעמא בנין יקרא דהאז נהמא דאתקרי מנה. השתא רזי ישראל לנהמא עלאה יתיר לא יאות כוה להבטלה חמץ ולא תחזיח כלל. ואמאי קרבנא דא חמץ כתיב סלת תהייה חמץ תאפינה. וצו דהשתא ביומא דא תבטל יצר הרע ואורייתא דאתקרי חירו אשתכחה. אלא למלכא דהוא ליה בר יחידא וחלש. יומא חד כוה תאיב למיכל. אמרו ייכול בריה דמלכא (ס"א מיכלא דלכוסתא) אכוסתא דא ועד דייכול ליה לא ישכחה מיכלא ומוזגא אחרא בכיפתא. עבדו הכי. כיון דאלג האז אכוסתא אמר מכאן ולהלאה ייכול כל מה דאיהו תאיב ולא יכיל לנזקא ליה. כך כד נפקו ישראל ממזרים לא הוו ידעי עקרא ורזא דמאימטתא אמר קב"ה יטעמון ישראל אכוסתא ועד דייכלון אכוסתא דא לא תחזי לאון מיכלא אחרא. כיון דאלגו מנה דאיהו אכוסתא למיעל ולמנדע ברזא דמאימטתא. אמר קב"ה מכאן ולהלאה תחזי לון חמץ וייכלון ליה דהא לא יכיל לנזקא לון. וכ"ש דביומא דשבעות אודמן נהמא עלאה דאיהו אכוסתא בכלל איס"ד מקרבין חמץ לאתקדף על מדבחה. ומקרבין תרין נהמין (ב) אחרתין כחדא. וחמץ אתקדף בטרם דמדבחה ולא יכיל לשטתא ולנזקא לון לישראל. ובגני קך ישראל קדישין אתדבקו ביה בקב"ה באכוסתא דאורייתא ביומא דא. ואלמלי הוו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אלון לא הוו טיילין בדינא לעלמין. ביומא דראש השנה דאיהו יומא דינא. (וגל יומא)

## פרי צדיק מצורע אות א'

**ובמשנה** (מנחות נ"ב:) כל המנחות באות מצה חוץ מחמץ שבתודה ושתי הלחם שבעצרת וכו' דבכל הקרבנות כתיב (ויקרא ב', י"א) כי כל שאור וגו' וכן לא תאפה חמץ חלקם (שם ו', י'). שהכהנים גם כן אסור להם לאפות השירים חמץ, חוץ מעצרת שמורה על זמן מתן תורה דכתיב חרות על הלוחות, ואיתא (שיר השירים רבה א', ט"ו) בשעה ששמעו ישראל אנכי ה' אלהיך נתקע דברי תורה בלבם וכו' בשעה ששמעו ישראל לא יהיה לך נעקר יצר הרע מלבם. והיינו שמאמר אנכי נתקע הדברי תורה בלב חכם לימינו והוא כללא דכל מצוות עשה. וממאמר לא יהיה לך נעקר היצר הרע בכל לא תעשה. ולכן אז הותר להקריב שאור. כי אז מורה על ביטול השאור שבעיסה. וכן בלחמי תודה דאיתא במדרש (ויקרא רבה ט', ד) משל למלך שבאו אריסיו ובני ביתו לכבדו וכו' אמרו לו לא אריסך ולא בן ביתך אלא בא לכבדך וכו' יהבו ליה סלירא וכו' והיינו שזובח תודה בא לכבד את ה' יתברך כיון שאינו בא על שום חטא וחסרון וכתיב (שמואל א', ב', ל') כי מכבדי אכבד נותן לו ה' יתברך כבוד. ואין כבוד אלא תורה כמו שאמרו בגמרא (חולין קל"ג.) כל השונה וכו' כן נותן לכסיל כבוד ואין כבוד אלא תורה וכו' ולכן בקרבן תודה הותר לאכול שאור, וכן נדרש שם במדרש זובח תודה יכבדני זובח את יצרו בתודה, כשמתודה על חטאתו ובפרקי דרבי אליעזר (פרק י"ט) טוב להודות לה' הדא הוא דכתיב (משלי כ"ח, י"ג) ומודה ועוזב ירוחם, וכן איתא במדרש (בראשית רבה

## מהר"ל תפארת ישראל פ"ל

זה כי התודה הוא שיש בו חמץ ומצה ואין לך קרבן שיש בו חמץ ומצה כמו קרבן זה אף על גב שלא היה קרב על המזבח מכל מקום קרבן נקרא. ולכן אמרו (שוחר טוב ק') כל הקרבנות יהיו בטלים לעתיד חוץ מקרבן תודה מפני שיש בו חמץ ומצה שהם שני דברים חלוקים שאין זה כזה, להודיע כי כל הבחות אשר הם מחולקים הכל הוא אליו יתברך, ודבר זה ראוי שיהיה הקרבן כאשר נעשה לו נס והציל אותו מן המיתה ובוה מודה לו כי האדם הוא אל השם יתברך שהרי הציל אותו שעל זה מביא קרבן תודה, ולא שהוא לבד אל השם יתברך רק כל הנמצאים וכל חלופי המציאות הכל הוא אליו יתברך עד שהוא יתברך הוא אחד ואין זולתו, ודבר זה יהיה לעתיד כי יהיה השיי אחד ואין זולתו ולכך קרבן תודה לא יהיה בטל כי קרבן תודה מורה כי כל חלופי וחלוקי המציאות אל השם ית', וכאשר הכל אל השם יתברך אז הוא אחד ואין זולתו ולכך קרבן זה לא יהיה בטל לעתיד. ולכך אמרו

